

ปัญหาพิเศษ

เรื่อง

ความต้องการความรู้ของเกษตรกร จากหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน :
กรณีศึกษาในอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

FARMERS NEEDS OF KNOWLEDGE FROM VILLAGE LOUDSPEAKER TOWERS :
A CASE STUDY IN PASANG DISTRICT, LAMPHUN PROVINCE

โดย

นายเลอสิทธิ์ สายแก้วมา

เสนอ

บัณฑิตศึกษา สถาบันเทคโนโลยีการเกษตรแม่โจ้
เพื่อความสำเร็จแห่งปริญญาเทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

พ.ศ. 2536

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : ความต้องการความรู้ของเกษตรกร จากหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน :
กรณีศึกษาในอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน

ผู้ศึกษา : นายเลอสิทธิ์ สายแก้วมา

ชื่อปริญญา : เทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : ส่งเสริมการเกษตร

ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :
(รองศาสตราจารย์ ดร.วิทยา ดำรงเกียรติศักดิ์)
...../...../.....

การศึกษาค้นคว้ามีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ (1) ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกร และ (2) ลักษณะการรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร ความต้องการความรู้ ซึ่งเป็นบุคคลเป้าหมายในการดำเนินงานหอกระจายข่าวสารประจำหมู่บ้าน ในพื้นที่ 95 หมู่บ้าน 12 ตำบล ของอำเภอป่าซาง จังหวัดลำพูน ผู้ให้ข้อมูลจำนวน 255 คน ได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอนจากประชากรทั้งสิ้น 12,681 คน

ผลการศึกษาพบว่า ผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดเป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ยทั้งกลุ่ม 43.6 ปี มีการสมรสแล้ว มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนเฉลี่ยประมาณ 4 คน ส่วนใหญ่จบการศึกษาภาคบังคับระดับชั้นประถมศึกษา และเป็นสมาชิกของกลุ่มหรือสถาบันสังคมที่มีในชุมชน มีพื้นที่ถือครองเพื่อการประกอบอาชีพทางการเกษตรโดยเฉลี่ย 6.2 ไร่ รายได้เฉลี่ยต่อครัวเรือนต่อปี สำหรับปี พ.ศ. 2534 เท่ากับ 37,424.9 บาท ซึ่งประมาณสองในสามส่วนของรายได้เป็นรายได้ที่ได้จากการประกอบอาชีพทางการเกษตร

เกษตรกรผู้ให้ข้อมูลเกือบทั้งหมดมีการประกอบอาชีพนอกภาคเกษตร ซึ่งได้แก่ การรับจ้างทั่วไป การค้าขาย การประกอบธุรกิจส่วนตัว และอื่น ๆ ควบคู่ไปกับการประกอบอาชีพทางการเกษตร ชนิดพืชที่เกษตรกรมีการปลูกมากได้แก่ ข้าวนาปี กระเทียม ลำไย หอมแดง ข้าวนาปรัง มะม่วง ถั่วเหลือง ข้าวไร่ และถั่วลิสง ชนิดสัตว์ที่เกษตรกรมีการเลี้ยงมากได้แก่ ไก่ สุกร โค เป็ด ปลา และกระบือ โดยจะมีการปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์มากกว่าหนึ่งชนิดเป็นส่วนใหญ่

ประมาณครึ่งหนึ่งของเกษตรกรเป้าหมายระบุว่ามีโอกาสและสนใจติดตามรับรู้ข้อมูลข่าวสารจากแหล่งข้อมูลข่าวสารที่สำคัญ 4 ประเภท คือ วิทยุ โทรทัศน์ เอกสาร-สิ่งพิมพ์ และหอกระจายข่าวสารประจำหมู่บ้าน อย่างสม่ำเสมอหรือค่อนข้างจะสม่ำเสมอในช่วงเวลา ตอนเช้า และตอนเย็นหรือค่ำ ระยะเวลาที่ใช้ในการรับฟัง/รับชมการออกรายการกระจายเสียงของสถานีวิทยุ โทรทัศน์ และหอกระจายข่าวสารประจำหมู่บ้านโดยเฉลี่ยอยู่ในช่วง 30 - 120 นาทีต่อวัน ในขณะที่ระยะเวลาที่ใช้ในการอ่านเอกสารสิ่งพิมพ์โดยเฉลี่ย 16 - 30 นาทีต่อวัน ต้องการที่จะรับรู้ข้อมูลข่าวสารทุกประเภทเป็นส่วนใหญ่ และประสงค์ที่จะให้มีการนำเสนอในลักษณะที่เป็นการผสมผสานข้อมูลข่าวสารซึ่งให้สาระความรู้กับข้อมูลข่าวสารที่ให้ความสนุกสนานบันเทิง เข้าด้วยกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่งรายการเพลงลูกทุ่ง เพลงพื้นเมือง และเพลงไทยสากล

ชนิตพืชและชนิตสัตว์ที่เกษตรกรส่วนใหญ่ระบุว่ามีความต้องการให้หอกระจายข่าวสารประจำหมู่บ้านนำความรู้เฉพาะเรื่องออกรายการกระจายเสียง ส่วนมากเป็นพืชคือ กระเทียม, ข้าวนาปี, ลำไย, ทอมแดง และสัตว์ ได้แก่ ไก่, โค และสุกร ที่ตนเอง/เพื่อนบ้านมีการปลูกหรือเลี้ยงอยู่ในปัจจุบัน สำหรับประเด็นเทคโนโลยีเฉพาะพืชหรือสัตว์ที่ต้องการ แม้จะมีความแตกต่างกันออกไปบ้างแต่จะแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ ถ้าเป็นกลุ่มที่มีการปลูก/เลี้ยงเพื่อใช้-ขายในท้องถิ่น และไม่ต้องการใช้เงินทุนมากจะมีความต้องการความรู้เกี่ยวกับพันธุ์ การใช้ปุ๋ย การป้องกันกำจัดโรค-แมลงศัตรู และการให้อาหารหรือการสุขาภิบาลดูแล ส่วนพวกที่ปลูก/เลี้ยงไว้เพื่อขายมีการใช้ทุนมาก จะมีความต้องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการตลาด และระบบสินเชื่อ

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานหอกระจายข่าวพบว่า เกษตรกรเป้าหมายส่วนใหญ่มีการนำข้อมูลข่าวสารที่ได้รับฟังจากการดำเนินงานหอกระจายข่าวไปพูดคุยหารือกับญาติและเพื่อนบ้านอยู่แล้ว นอกจากนี้ยังพบว่าประมาณครึ่งหนึ่งของเกษตรกรเป้าหมายพร้อมและมีความยินดีที่จะให้การสนับสนุนการดำเนินงานหอกระจายข่าว จะเป็นการให้ข้อมูลข่าวสารหรือร่วมในกิจกรรมการดำเนินงาน

ABSTRACT

Title : Farmers Needs of Knowledge from Village Loudspeaker Towers : A Case Study in Pasang District, Lamphun Province

By : Mr. Lesit Saikeoma

Degree Master of Agricultural Technology (Agricultural Extension)

Major Field Agricultural Extension

Chairman, Special Problem Advisory Board : *Wittaya Damrongkiattisak*
 (Associate Professor Dr. Wittaya Damrongkiattisak)
 ...3.../...oct:...../1993..

The objectives of this study were to investigate personal and socio-economic backgrounds of the farmers; and (2) their needs and perception of knowledge. The data were collected from 255 samples selected by multi-stage random sampling from the total population of 12,681. The sampler was in charge of the implementation of village loudspeaker towers in 95 villages of 12 tambons in Pasang district, Lamphun province.

The results showed that almost all of the respondents were male and married, had an average age of 43.6 years, had completed a primary level of education, and were members of social institutions in the communities. An average number of household members was 44. Their average agricultural land holding was 6.2 rai and the average income per household in the year 1991 was 37,424.9 baht, two-thirds of which was from agriculture.

Along with agriculture, almost all of the respondents had non-agricultural jobs : occasional employment, trading, private business, etc. The crops grown were rice, garlic, longan, shallot, mango, soybean, and groundnut. The widely raised animals were poultry, swine, cattle, and fish. Most of the respondents raised more than one kind of crops and animals.

About half of the respondents regularly or almost regularly obtained information, in the morning and evening, from 4 main sources : radio, television, printed materials, and village loudspeaker towers. An average period of time they spent on listening to radio and village loudspeaker tower broadcasts watching television was 30-120 minutes per day while they spent 15 - 30 minutes per day reading. Most of them needed all types of information as well as an integrated presentation of information providing both knowledge and entertainment -- country folk, and pop songs in particular.

The respondents wanted the village loudspeaker towers to broadcast information about the crops and animals they raised garlic, rice, longan, shallot, poultry, cattle, and swine. The technologies they needed varied with the types of crops grown and animals raised. For the crops and animals which were raised for local sale and consumption and which did not require a great capital investment, the knowledge needed were varieties, fertilizer application, disease and pest control, and feeding or husbandry. For those which were raised for commercial purposes and which required a great capital investment, marketing and credit systems were needed as an additional to the afore stated.

It was also found that most of the respondents discussed information they obtained from village loudspeaker towers with their relatives and neighbors. Approximately half of the respondents were willing to assist in the implementation of village loudspeaker towers, either by supplying information or by participating in implementation activities.